

Фахова

Коновальчук І.М. Можливості задачного підходу в підготовці вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками // Проблеми освіти: збірник наукових праць / Інститут модернізації змісту освіти МОН України. – Житомир: Вид. О.О.Євенок, 2017 р. – Вип. 87. – С. 140-146.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з педагогічних наук. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24. 10. 2017 № 1413.

Коновальчук Інна Миколаївна

асистент кафедри дошкільної освіти і педагогічних інновацій

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Можливості задачного підходу в підготовці вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками

Проведено аналіз сутності та потенціалу задачного підходу в підготовці вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками. З'ясовано, що основним поняттям і засобом задачного підходу є педагогічна задача, яку в контексті проблеми визначено як професійно орієнтоване навчальне завдання, яке вимагає від студентів здійснення дій щодо вирішення конфліктів у дитячо-батьківських взаємовідносинах. Розроблено класифікацію педагогічних задач у системі взаємовідносин "діти-батьки" за сферами їх конфліктної взаємодії. Представлено алгоритм та конкретизовано зміст етапів розв'язання такого типу педагогічних задач. Обґрунтовано доцільність використання активних методів у підготовці майбутніх учителів до розв'язування педагогічних задач.

Ключові слова: задачний підхід, педагогічна задача, дитячо-батьківські взаємовідносини, конфлікт дітей з батьками, сфери конфліктної взаємодії.

Анотація

Проведено аналіз сутності та можливостей задачного підходу в підготовці вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками. Встановлено, що потенціал задачного підходу проявляється в тому, що його засоби дають можливість формувати в майбутніх учителів початкових класів здатність використовувати теоретичні психолого-педагогічні знання у практичній діяльності, засвоювати принципи й алгоритми професійної взаємодії, розвивати професійно-педагогічне мислення, аналітичні та комунікативні здібності. З'ясовано, що основним поняттям і засобом задачного підходу є педагогічна задача. Педагогічну задачу в контексті проблеми підготовки вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками визначено як професійно орієнтоване навчальне завдання, яке вимагає від студентів здійснення дій щодо аналізу, прогнозування, цілепокладання, проектування, конструювання, реалізації та оцінки рішення конфліктної ситуації, що склалася в певній сфері дитячо-батьківських взаємовідносин.

На підставі теоретико-емпіричних досліджень виокремлено сфери потенційно конфліктогенних ситуацій між молодшими школярами й батьками. Розроблено класифікацію педагогічних задач у системі взаємовідносин "діти-батьки" за сферами їх конфліктної взаємодії. Запропонована типологія включає педагогічні задачі на формування в батьків здатності сприйняття та розуміння психологічного віку й потреб дитини, задачі в сфері відносин батьків і дітей, в сфері навчальної та позанавчальної діяльності учнів, в сфері розвитку індивідуальних якостей дитини. Представлено алгоритм та зміст етапів розв'язання професійно-орієнтованих педагогічних задач: аналітико-діагностичного, проектувального, конструювання, реалізації, рефлексивно-оцінювального. Конкретизовано дії студентів на послідовних етапах розв'язання педагогічних задач відповідно до їх спрямованості на вирішення конфліктів у взаємовідносинах дітей з батьками. Обґрунтовано доцільність використання активних методів у підготовці майбутніх учителів до розв'язування педагогічних задач.

Ключові слова: задачний підхід, педагогічна задача, дитячо-батьківські взаємовідносини, конфлікт дітей з батьками, сфери конфліктної взаємодії.

Постановка проблеми. Молодший шкільний вік у формуванні особистості дитини займає особливе значення, оскільки в цей період відбуваються значні зміни в соціальній ситуації її розвитку, характері та змісті провідної діяльності, середовищі спілкування. Важливу роль у цих процесах відіграє сім'я як первинний осередок соціалізації дитини, на ефективність якої, перш за все, впливає рівень культури батьківсько-дитячих взаємин. Однак низька психолого-педагогічна компетентність, небажані особистісні якості (авторитарність, афективність, надмірна тривожність, принциповість, недовірливість, суворість тощо) батьків, неузгодженість і непослідовність їх виховних позицій, невідповідність вимог та очікувань батьків віковим та індивідуальним можливостям і потребам дітей призводять до виникнення між ними конфліктів. Проблеми в навчанні, а також часті прояви негативної поведінки молодших школярів (неслухняність, впертість, примхливість, дратівливість та ін.), які посилюються в період вікових криз, також спричиняють виникнення труднощів та ескалацію конфліктів у відносинах дітей з батьками.

В більшості випадків батьки не в змозі самостійно знайти вихід у складних конфліктних ситуаціях з дітьми й звертаються за порадами до вчителя, сподіваючись на його професійні знання та досвід. Але через різноманітність причин і сфер виникнення таких конфліктів, незнання способів їх практичного вирішення в молодих учителів також виникають труднощі в наданні батькам кваліфікованої педагогічної допомоги. Тому професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів має передбачати формування в них готовності до налагодження конструктивної взаємодії дітей з батьками в ситуації конфлікту. Одним з провідних у реалізації цього завдання є задачний підхід, оскільки у процесі розв'язання професійно орієнтованих задач відбувається засвоєння студентами вміння оперувати теоретичними знаннями в

практичних ситуаціях, усвідомлено застосовувати їх у роботі з батьками й дітьми.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні засади використання задачного підходу в професійній підготовці педагогів розроблені в дослідженнях Г. О. Балла, Н. В. Гузій, І. А. Зязюна, В. О. Сластьоніна, С. О. Сисоєвої, М. Л. Фрумкіна та ін. Моделі й технології формування готовності учителів до розв'язування педагогічних задач представлені в наукових працях О. О. Абдулліної, О. В. Вознюка, О. С. Березюк, О. А. Дубасенюк, А. Й. Капської, Л. В. Кондрашової, Н. В. Кузьміної, Л. Ф. Спіріна, І. К. Унгурян та ін. Питання підготовки вчителів до міжособистісної взаємодії у ситуації конфлікту стали предметом наукових пошуків О. Белкіна, В.А. Кан-Каліка, Ю.О. Костюшка, Ю.М. Кулюткіна, Л. О. Мільто, А. В. Мудрика, М. М. Рібакової, Л.І. Рувінського, В. А. Семиченко та ін.

Проте необхідно констатувати, що в наукових дослідженнях недостатньо розкриті як теоретичні так і практичні аспекти використання педагогічних задач у підготовці вчителів початкових класів до роботи з батьками та дітьми в ситуації конфлікту між ними.

Мета статті полягає в аналізі сутності та можливостей засобів задачного підходу в підготовці вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками.

Виклад основного матеріалу. Виховання особистості дитини відбувається в постійно виникаючих різноманітних ситуаціях, у процесі вирішення яких вона, її батьки, вчителі та інші учасники взаємодії набувають життєвого досвіду міжособистісних взаємовідносин, прийняття конструктивних рішень, відповідальності за свої вчинки. Педагогічний процес на рівні практичних дій його суб'єктів також здійснюється як послідовність ситуацій, у яких відбувається безпосередня взаємодія дітей, учителів, батьків. Значимість педагогічних ситуацій полягає в тому, що вони, проявляючись як конкретні виховні відносини, реалізують можливості педагогічного процесу, його

переваги й недоліки. Так, якщо між дітьми й батьками, учнями й учителями виникає багато конфліктних ситуацій, то це означає, що і педагогічний процес, і педагогічна система, в яку вони входять, або недосконалі, або неправильно реалізуються [1, с. 105].

Професійне вирішення педагогічних задач потребує від учителя синтезу теоретичної й практичної підготовки. Кожна ситуація має свою специфіку й потребує від учителя усвідомленого вибору педагогічно доцільних, оптимальних способів педагогічної дії. Ю.М. Кулюткін зазначає, що рівень компетентності педагога може бути визначений мірою сформованості його вмінь розв'язувати професійні педагогічні задачі [8, с. 17].

В професійно-педагогічній освіті задачний підхід визначається як методика підготовки фахівців на основі введення до змісту навчальних дисциплін спеціальних практико-орієнтованих педагогічних задач, система яких цілісно відображає зміст, структуру й технології певних напрямків роботи вчителя. О.А. Дубасенюк розглядає задачний метод як універсальну технологію вивчення всіх педагогічних дисциплін, оскільки він виступає передумовою і провідним засобом засвоєння студентами технологічних основ педагогічної праці [4, 160].

Потенціал задачного підходу проявляється в тому, що його засоби дають можливість викладачам моделювати різні типи конфліктних ситуацій дітей з батьками, а студентам в процесі їх вирішення пізнавати сутність та особливості, засвоювати принципи й алгоритми професійної взаємодії. О. А. Дубасенюк та О. В. Вознюк зазначають, що задачний підхід посилює проблемну подачу навчального матеріалу під час лекції, спонукає студентів до аналізу й творчого пошуку інформації, самостійних висновків, узагальнень. Проблемні питання та проблемні практичні завдання сприяють також розвитку рефлексії (самопостереження, самозвіту), самосвідомості, самооцінки студентів. При відборі навчального матеріалу з включенням педагогічних задач, викладач звертається до особистого досвіду студентів, набутого в період проходження різних видів педагогічних практик, до їх почуттів, емоцій, спонукає до

вираження власної оцінки, що стимулює формування у майбутніх спеціалістів гуманістично спрямованої позиції, ціннісних орієнтацій [5, с. 30-31].

Задачний підхід зміщує акценти з накопичування теоретичних знань на розвиток у студентів здатності продуктивно їх використовувати для вирішення практичних професійних задач. Розв'язуючи педагогічні задачі, студент розвиває професійно-педагогічне мислення, аналітичні та комунікативні здібності; інтуїцію, оволодіває досвідом пошукової та творчої діяльності, апробує різноманітні способи педагогічного впливу.

Основним поняттям і засобом задачного підходу є педагогічна задача. Аналіз психолого-педагогічних праць свідчить, що в основу тлумачення сутності поняття педагогічна задача більшість авторів беруть її спрямованість на вирішення проблем у навчально-виховній роботі з учнями чи підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності. Л. О. Мільто розглядає педагогічну задачу як результат усвідомлення суб'єктом виховання необхідності розробки системи професійних дій і прийняття їх до виконання [11, с. 23]. І. А. Зязюн вважає, що педагогічна задача – це виявлення в навчально-виховному процесі суперечностей, які враховує вчитель, стимулюючи розвиток особистості, це педагогічна мета поставлена за певних умов [9, с. 35]. Педагогічну задачу Н. В. Кузьміна пов'язує з наявністю протиріч у системі чи процесі виховання, що вимагає їх переведення з наявного стану в якісно новий. Задача виникає тоді, коли можливе не одне рішення й потрібно знайти кращий спосіб досягнення бажаного результату [7, с. 134].

Майстерність учителя полягає в умінні виокремити й перетворити ситуацію на педагогічну задачу, тобто змінити умови, що склалися, на цілеспрямовану перебудову стосунків, діяльності, ставлень її суб'єктів. Ситуація може не стати педагогічною задачею, якщо вчитель її не помічає або ігнорує. Перетворення педагогічної ситуації в задачу відбувається тоді, коли вчитель усвідомлює необхідність змін та проектує систему професійних дій з метою досягнення бажаних результатів педагогічної діяльності.

У підготовці майбутніх учителів педагогічна задача використовується як спеціально змодельована чи підібрана з практики проблемна ситуація, яка включає студентів у квазіпрофесійну навчально-пізнавальну діяльність і наближує їх до реальних умов роботи. Педагогічну задачу в контексті проблеми підготовки вчителів початкової школи до вирішення конфліктів дітей з батьками ми розглядаємо як професійно орієнтоване навчальне завдання, яке вимагає від студентів здійснення дій щодо аналізу, прогнозування, цілепокладання, проектування, конструювання, реалізації та оцінки результатів вирішення конфліктної ситуації, що склалася в певній сфері дитячо-батьківських взаємовідносин.

Діапазон педагогічних задач щодо вирішення конфліктів між молодшими школярами й батьками досить широкий. Тому потрібно розробити класифікацію таких задач для їх цілеспрямованого відбору й ефективного використання у формуванні в майбутніх учителів початкових класів необхідних професійних якостей та умінь.

Сучасні дослідники проблем професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів пропонують різні підходи до класифікації педагогічних задач. Ю. М. Кулюткін здійснює систематизацію педагогічних задач за основними аспектами організації навчальної діяльності та відповідно до етапів педагогічної діяльності: задачі аналітичного характеру, що виникають на орієнтовному етапі діяльності педагога; задачі проектувального характеру, що виникають у процесі конструювання педагогічних способів і засобів навчання; задачі комунікативного характеру [8, с. 56]. Л. Ф. Спірін класифікує педагогічні задачі відповідно до дидактичної мети: за місцем виникнення і безпосереднього протікання (ситуації в школі, у родині); за суттю педагогічного процесу (ситуації дидактичні, виховні й навчально-виховні); за взаємодіючими у ситуаціях суб'єктами і об'єктами виховання: учитель-клас, батьки-діти, особистість у процесі виховання; за перспективами ситуації (стратегічні, тактичні, оперативні); за можливостями постановки різноманітних цілей: накопичення інформації; розвитку творчого мислення і теоретичних знань;

розвитку педагогічних, організаторсько-управлінських якостей у майбутніх учителів [10, с. 87]. С. М. Годнік виділяє задачі в залежності від часового фактору: стратегічні, тактичні та ситуативні (оперативні) [2, с. 35]. В.А. Кан-Калік вважає, що в практиці роботи вчителя частіше зустрічаються педагогічні задачі комунікативного характеру, які розрізняються на загальні комунікативні задачі, що плануються заздалегідь, і поточні комунікативні задачі, що виникають у процесі педагогічної взаємодії [5, с. 18]. Як бачимо, найчастіше за основу класифікації педагогічних задач беруть їх тип та місце (сферу) виникнення у взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу. Тому ми пропонуємо проводити класифікацію педагогічних ситуацій у системі взаємовідносин "молодші школярі-батьки" за сферами їх конфліктної взаємодії, які за умови цілеспрямованої педагогічної діяльності вчителів початкових класів перетворюються на педагогічні задачі.

В професійно-орієнтованих педагогічних задачах по вирішенню конфліктів молодших школярів з батьками можуть розглядатись конструктивні або деструктивні конфліктні ситуації. Саме деструктивні конфліктні ситуації, епізодичні або довготривалі, типові чи нетипові, передбачувані чи непередбачувані мають бути систематизовані для кращого їх вивчення та аналізу майбутніми педагогами.

На основі аналізу психолого-педагогічних досліджень та результатів проведеної діагностики нами виділені наступні сфери потенційно конфліктогенних ситуацій між молодшими школярами й батьками: сфера розуміння батьками психологічного віку дитини та її потреб, сфера відносин батьків і дітей, сфери навчальної та позанавчальної діяльності учнів, сфера прояву індивідуальних якостей дитини [6]. Кожна з виділених сфер характеризується певними чинниками виникнення конфлікту, які обумовлені специфікою батьківсько-дитячих взаємовідносин, особливостями соціальної ситуації розвитку дитини, змістом її провідної (навчальної) діяльності та рівнем розвитку свідомості й особистості.

Відповідно до означених сфер ми виокремлюємо певні типи педагогічних задач, які постійно приходиться вирішувати вчителю початкових класів у роботі з дітьми та батьками щодо налагодження їх конструктивної взаємодії в ситуації конфлікту.

1. Педагогічні задачі на формування в батьків здатності сприйняття та розуміння психологічного віку й потреб дитини. Цей тип задач спрямований на формування в батьків знань та установок на сприйняття батьками психологічного віку дитини, усвідомлення змін у її розвитку, адекватне реагування батьками на новий соціальний статус учня, особливостей взаємовідносин дитини зі значущими дорослими – вчителями й батьками, на встановлення та усунення невідповідності між потребами дитини й вимогами батьків, визначення суперечливості позицій вчителя і батьків. До цього блоку відносяться: задачі на врахування батьками вікової кризи молодшого школяра, яка пов'язана з системними якісними змінами в сфері соціальних відносин учня, діяльності та свідомості; задачі на аналіз індивідуально-психологічних особливостей, соціальних і мікросоціальних умов виховання дитини в сім'ї; задачі на сприйняття батьками загострених негативних проявів поведінки дитини (впертість, вередливість, імпульсивність, гіперактивність, підвищена потреба в увазі тощо), пов'язаних з ігноруванням її нових потреб в сфері спілкування та діяльності; задачі на формування самооцінки дитини та характеру оцінок, які дає їй дорослий, розуміння батьками потреб дитини (пізнавальні потреби, необхідність у визнанні, в оцінці, схваленні та контролі дій з боку дорослих, потреби в спілкуванні з вчителем, однолітками, батьками); проблеми збереження здоров'я (зір, постава тощо) та подальшого розвитку організму дитини, а також потреби в активній ігровій діяльності (зі зміненим змістом гри), в русі, в зовнішніх враженнях) тощо;

2. Педагогічні задачі в сфері відносин батьків і дітей мають на меті змінити стиль та специфіку дитячо-батьківських взаємин, негативні установки батьків щодо дітей, їх емоційне ставлення до дитини; сприйняття дитини батьками й відповідні способи поводження з нею. В цій сфері вчителю

приходиться вирішувати задачі, які викликані протиріччями між віковими змінами в розвитку дитини й сталим, негнучким батьківським ставленням до неї, задачі на розв'язання труднощів пов'язаних зі зміною статусу батьків і їх психологічною неготовністю до нової ролі (основним авторитетним дорослим для дитини у молодшому шкільному віці стає вчитель) та задачі пов'язані з педагогічно недоцільною батьківською позицією щодо самостійності дитини (наприклад, гіперопіка).

3. В сфері навчальної діяльності учнів педагогічні задачі спрямовані на вирішення конфліктної взаємодії дітей і батьків пов'язаної з навчанням дитини: задачі на вирішення труднощів шкільної адаптації дитини, проблем ставлення батьків і дітей до оцінювання навчальної діяльності, до низької успішності дітей, взаємодії школи й сім'ї у подоланні психологічних проблем учнів (шкільної тривожності, недостатнього розвитку пізнавальних процесів, неадекватної самооцінки, невпевненості), наслідків неадекватних проявів незадоволення батьків поведінкою дитини в школі, її невмінням самостійно виконувати домашні завдання; задачі пов'язані з низькою мотивацією навчання в молодших школярів, з проблемами побудови батьками й дитиною взаємовідносин з учителем, виявлення позиції батьків щодо збільшення статичних навантажень на учня та зниження його рухової активності, підвищення інтенсивності та екстенсивності розумової діяльності, виявлення шляхів виходу зі стресових ситуацій, в які потрапляють як батьки так і діти, оволодіння дітьми новими видами діяльності, ставлення батьків до нових критеріїв оцінювання учнів тощо

4. Педагогічні задачі в сфері позанавчальної діяльності дитини мають на меті розв'язання проблем організації батьками та дотримання дитиною режиму дня, змістовного й корисного відпочинку, невдоволення батьків надмірним захопленням дітей переглядом телепередач та комп'ютерними іграми, занепокоєння та суперечок батьків з дітьми щодо самообслуговування та дотримання особистої гігієни, невиконання дітьми батьківських вимог щодо домашніх обов'язків, доручень тощо.

5. В сфері розвитку індивідуальних якостей дитини педагогічні задачі присвячені наданню допомоги батькам у незадоволенні та подоланні ними проявів таких негативних рис характеру дитини як: непосидючість, безвідповідальність, несамостійність, брехливість, агресивність, впертість, сварливість, лінь тощо.

Запропонована типологія та детальний перелік педагогічних задач дасть змогу майбутнім учителям у процесі професійної підготовки ознайомитись з достатньо широким спектром можливих конфліктних ситуацій у відносинах дітей молодшого шкільного віку з батьками та оволодіти технологіями їх вирішення.

Для ефективної підготовки майбутніх учителів до налагодження конструктивної взаємодії дітей з батьками необхідно дотримуватись теоретично обґрунтованих та практично перевірених алгоритмів розв'язання професійно-орієнтованих педагогічних задач. Процес розв'язання педагогічних задач майбутніми вчителями початкових класів з вирішення проблем міжособистісної взаємодії дітей з батьками в ситуації конфліктів включає етапи, на яких формуються аналітичні, гностичні, проектувальні, конструктивні, організаторські та комунікативні уміння.

Аналітико-діагностичний етап – студенти проводять аналіз (під час практики – діагностику) міжособистісних відносин батьків і дітей, їх особистісних характеристик, причин конфліктної ситуації, здійснюють їх психолого-педагогічне обґрунтування, оцінюють та узагальнюють факти, що негативно й позитивно впливають на характер батьківсько-дитячих відносин, роблять висновки щодо можливих варіантів розвитку конфлікту.

Проектувальний етап (прогнозування педагогічної ситуації, цілепокладання й перетворення її на педагогічну задачу) – виокремлення та визначення студентами проблеми педагогічної ситуації, формулювання на основі результатів попереднього аналізу педагогічної задачі, конкретизація її цілей і завдань, проектування змісту й форм спільної діяльності вчителя з батьками й дітьми, спрямованої на побудову конструктивної міжособистісної

взаємодії в конфліктогенній ситуації, прогнозування очікуваних результатів. Студенти розробляють різні варіанти вирішення педагогічної задачі й обґрунтовують вибір оптимального.

На етапі конструювання студенти вчаться розробляти конкретні способи розв'язання педагогічної задачі, складати програму дій суб'єктів конфліктної взаємодії, обирають засоби психолого-педагогічного супроводу дітей і батьків, методи роботи з ними. На основі прийнятих рішень складається план дій, що є основою для здійснення наступного етапу розв'язання педагогічної задачі.

Виконавчий етап – реалізація запропонованого проекту вирішення задачі. На заняттях студенти під керівництвом викладача у формі ділових та рольових ігор, імітаційного моделювання проводять апробацію обраних засобів, форм, методів конструктивної взаємодії дітей і батьків у ситуації конфлікту. Увага звертається на уміння педагогів, батьків застосовувати ефективні засоби комунікації з дітьми, обирати педагогічно доцільний стиль спілкування, встановлювати позитивні емоційні контакти. Важливо пам'ятати, що реалізація умов педагогічної задачі має впливати на усунення причин конфлікту, а не тільки його зовнішніх проявів, зміни його деструктивних функцій у конструктивні в розвитку взаємовідносин дітей і батьків.

Рефлексивно-оцінювальний етап – аналіз результатів розв'язання педагогічної задачі, їх оцінка, розгляд труднощів, які виникали в ході вирішення задачі, передбачення можливих причин активізації інших чинників виникнення конфліктних ситуацій у взаємовідносинах дітей і батьків, визначення нових педагогічних цілей і проектування нових педагогічних задач. Студентами здійснюється саморефлексія, самооцінка своїх дій, умінь вирішувати педагогічні задачі, визначаються непродуктивні й продуктивні способи, алгоритми, прийоми. Викладач аналізує рівень готовності майбутніх учителів до налагодження конструктивної взаємодії молодших школярів і батьків, організовує проведення експертної оцінки та взаємооцінювання діяльності студентів.

В процесі професійної підготовки майбутніх учителів для вироблення та апробації студентами розроблених варіантів вирішення педагогічних задач, набуття практичного досвіду доцільно використовувати активні методи навчання: аналіз конкретних ситуацій та існуючих рішень, мозкова атака, мозковий штурм, метод колективного блокнота, генерації ідей, діаграма ідей, методи формулювання задач, номінальної групи, навчально-ігрове проектування, імітаційне моделювання, ділові й рольові ігри, педагогічні конференції, презентації, тренінги, перегляд та аналіз відео фрагментів педагогічних ситуацій. Вибір таких методів обґрунтований тим, що їх використання підвищує інтерес до обраної професії вчителя початкових класів, розвиває самостійність у прийнятті студентами педагогічних рішень, забезпечує активну творчу діяльність студентів, а викладачу дає можливість систематично діагностувати рівень професійного зростання студентів під час занять. В процесі розв'язування педагогічних задач у майбутніх учителів формується індивідуальний досвід педагогічно доцільної поведінки з батьками й учнями в конфліктних ситуаціях, відбувається розвиток професійно значимих особистісних якостей студентів: спостережливості, емпатійності, терпимості, доброзичливості, інтуїції, креативності, відповідальності та ін.

Висновки. Проведений аналіз сутності та можливостей задачного підходу свідчить про значний потенціал його засобів у формуванні мотиваційно-ціннісного, когнітивного, практично-діяльнісного, оцінювально-рефлексивного, креативного компонентів готовності майбутніх учителів початкової школи до надання кваліфікованої допомоги батькам у вирішенні конфліктів з дітьми. Педагогічні задачі є основним засобом реалізації задачного підходу, а їх система цілісно відображає як практичний зміст діяльності вчителя так і зміст навчальних дисциплін циклу його професійної підготовки. В процесі засвоєння основних етапів технології розв'язання педагогічних задач відбувається синтез теоретичних знань та практичного індивідуального досвіду студентів. У контексті задачного підходу основною навчання стає продуктивна, пошуково-дослідницька діяльність студентів як спосіб освоєння нових знань,

досвіду, розвитку пізнавальної самостійності, критичного мислення, творчих здібностей.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у визначенні, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов ефективності формування готовності майбутніх учителів до запобігання й розв'язання конфліктів дітей з батьками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безрукова В. С. Педагогика. Проективная педагогика : учеб. пособие для инженерно-педагогических институтов и индустриально-педагогических техникумов / В. С. Безрукова. – Екатеринбург : Деловая книга, 1996. – 344 с.
2. Годник С. М. Педагогические ситуации в воспитании школьников / С. М. Годник, Л. Ф. Спирин, М. Л. Фрумкин. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 1985. – 143 с.
3. Дубасенюк О. А. Професійно-педагогічні задачі: типологія та технологія розв'язання : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / О. А. Дубасенюк, О. В. Вознюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 272 с.
4. Дубасенюк О. А. Реалізація задачного підходу у професійній підготовці майбутнього вчителя / О. А. Дубасенюк // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – Вип. 66, ч. 1. – Київ-Вінниця, 2010. – С. 159–164.
5. Кан-Калик А. В. Учителю о педагогическом общении : кн. для учителя / В. А. Кан-Калик. – М. : Просвещение, 1987. – 190 с.
6. Коновальчук І. М. Сфери конфліктної взаємодії батьків з дітьми молодшого шкільного віку / І. М. Коновальчук // Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія. – Харків: ХНПУ, 2010. – Вип. 37. – С. 168–178.
7. Кузьмина Н. В. Профессионализм педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина, А. А. Реан. – СПб. : изд-во С.-Петербур. ун-та, 1993. – 238 с.

8. Мышление учителя: Личностные механизмы и понятийный аппарат / Под ред. Ю. Н. Кулюткина, Г. С. Сухобской. – М. : Педагогика, 1990. – 104 с.
9. Педагогічна майстерність : Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. / За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с.
10. Спирин Л. Ф Теория и технология решения педагогических задач / Л. Ф. Спирин. – М. : Российское педагогическое агентство, 1997. – 154 с.
11. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач : навч. посіб. / Л. О. Мільто – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 156 с.